

Die herkenning en hantering van die begaafde kind

deur Dr De Bruto L.C. Meyer

Inleiding:

Plato noem hierdie kind die goue kind met goue eienskappe. Hoe jy hom buig en smee gaan die kwaliteit van jou produk bepaal.

Hierdie kinders word onderskat, misken en misgekyk en heel dikwels misgediagnoseer.

Bale goeie breinkrag t.o.v. kreatiwiteit en intelligensie gaan só verlore - in werklikheid is dit die ruggraat van enige volk se voortbestaan en ontwikkeling op elke gebied en mag nie verwaarloos word nie.

Die huidige onderwysstruktuur laat veel te wense oor in hierdie opsig en alhoewel daar spesiale sentra is bv. by die Witwatersrandse Universiteit, waar spesiale aandag aan hierdie kinders gegee word is dit nog steeds onvoldoende a.g.v. afstand en taalprobleme.

Die begaafde kinders behoort vroegtydig geïdentifiseer te word om die nodige stimulerende opleiding te ontvang - daar moet egter só gedifferensieer word dat die emosionele volwassenheid, gesinsverband ens. ook in aanmerking geneem word. 'n Produk van hoë intelligensie en totale aanpasbaarheid en kommunikasie moet die doelstelling wees, sodat die mens in sy totale konsep met al sy fasette in geheel funksioneer.

Daar word so dikwels aanvaar dat hierdie kinders met hulle besondere gawes wel op hul eie staan en in elk geval op hul eie bo sal uitkom - dus waarom bekommer en ekstra stimuleer?

Hierdie is 'n foutiewe stelling aangesien dit veral die hoogs begaafde kinders is wat verveeld begin raak en dan gesien word as stout, wanaagepas, hiperaktief, rebels, onbelangstellend t.o.v. sy werk en selfs 'siek'.

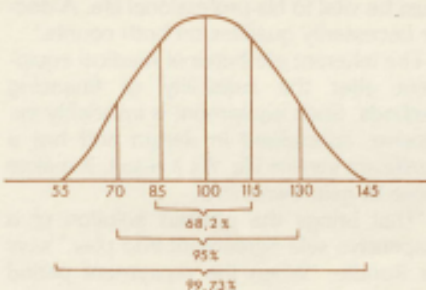
Om die intellektuele vermoëns van die kinders alleen te versnel lewer 'n swak eindprodukt.

Intelligensie word normaal gemeet deur die formule:

Intelligensiewosiënt (I.K.)

Verstandsouderdom $\times 100$
Chronologiese (werklike) ouderdom

I.K. verspreiding in 'n bevolking is basies:

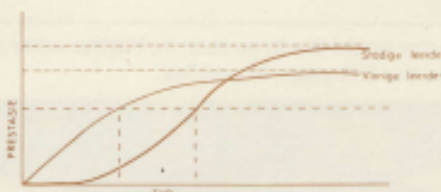

I.K. > 55 14
10,000

I.K. < 145 14
10,000

I.K. 55 - 115 84% van alg. bevolking.

I.K. < 115 16% van bevolking

Uit hierdie kurwe blyk dit dat alhoewel die stadige leerder langer neem om te leer, hy miskien tog beter af is op die einde. Vanaf 11 tot 18 jaar is die I.K. redelik konstant en is daar 'n korrelasie tussen vermoëns en prestasie.

Indien 'n ekstrovert aan 'n ingewikkelde

probleem blootgestel word, sal hy goue tou oppooi waar die introvert dit weer as 'n uitdaging beskou.

Die begaafde kind se deurstellingsvermoë val dikwels plat omdat daar selde op skool probleme was en die gevolg is dat hy nie bekend is met uitdagings nie. Hulle beleef 'n hoë peil van angs en kan nie die prestasie lewer waartoe hul instaat is nie. Hoe sterker hulle egter in hul geloof staan hoe vryer is hul van angs.

Die algemene intelligensie en vermoë onder st.6 korreleer al hoe minder tot op universiteit waar intelligensie en prestasie swak korreleer. 'n Hoë I.K. is dus 'n swak voorspeller van prestasie. Uitstaande presteerders en genieë het nie noodwendig hoë I.K.'s nie en die prestasie hang ten nouste saam met motivering.

Definise van begaafdheid:

Vroeër is begaafdheid met 'n hoë I.K. prestasie gekorreleer, maar vandag word besef dat begaafdheid die totale persoonlikheid van die mens bevat en dat dit verskillend tot uiting kom. H.L. Krige beskou die begaafde persoon as iemand wat inherente moontlikhede besit, kwalitatief sowel as kwantitatief wat hom instaat stel om heelwat bo gemiddeld te presteer d.w.s. ongeveer 2 % van die algemene bevolking.

Die twee hoofgroepe wat algemeen aanvaar word is die volgende: Intellektuele en Kreatiewe begaafdheid.

i) Intellektuele begaafdheid:

Hier word die verstandelike en prestasie vermoëns betrek en gewoonlik met 'n I.K. van hoër as 140 aangedui.

ii) Kreatiewe begaafdheid:

Hiermee word bedoel die begaafdheid wat 'n persoon besit om bo die gemiddelde uit te troon, maar dit is nie meetbaar nie en word ook nie in gewone I.K. toetse openbaar nie.

Summary

In this article the identification of, the coping with, and the current position of the gifted child in South Africa, as well as characteristics of the gifted child and factors which influence giftedness, are discussed.

As the parent-child and teacher-child relationships are essential in the identification of and coping with the gifted child, this aspect is stressed. The

teacher-child relationships is of great importance, but it is still society's prerogative to value these children for what they are and can be. They are our greatest asset, forthcoming leaders, inventors and excellars in every sphere of life.

The problems which these gifted children experience are discussed, namely under-achievement, emotional disturbances and mal-adjustments. If we think of the high failing rate at Univer-

sities, and especially that of the above average intellectual students, one must accept that these problems originate in school as a result of lack of interest in schoolwork which is precipitated by no challenge and no stimuli and a high level of frustration as a result of boredom. These students are used to achieving success without any effort, and thus cannot cope at University and are therefore lost forever.

Who is to blame?

Kenmerke hier is die volgende:

a) Probleem sensitief en kan verbeterings voorstel.

b) Identifiseer verhoudings wat nie algemeen is nie.

c) Toon oorspronklikheid.

Die kreatief begaafde kind presteer dikwels akademies swakker en word dikwels nie geïdentifiseer en onderskei van onderpresteerders nie.

Hulle maak moeilik vriende, maar as hulle wel vriende maak is die vriendskap redelik blywend. Hulle is baie sensitief, onafhanklik en het 'n geweldige dryfkrag om te skep en te voltooi en raak selfs aggressief as hulle in hul werk gesteur word. Die probleem is dat hierdie kind dikwels oneweredig ontwikkel en dan uitgesluit word deur die ouers en onderwysers.

Faktore wat begaafdheid beïnvloed:

a) Oorerwing:

Alhoewel daar gevalle van geniale vermoëns bekend is waar oorerwing skynbaar geen sigbare rol gespeel het nie bv. Rembrandt, da Vinci, ens, het Dockrell (1970) tog gevind dat daar 'n duidelike korrelasie is tussen die intelligensie van ouers en hul kinders.

Ook Rowlands (1974) is van mening dat oorerwing 80% verantwoordelik is vir begaafdheid.

b) Omgewing:

'n Stimulerende omgewing laat begaafdheid ontplooi en bied meer geleentheid vir die identifisering van die begaafde kind. Kinders uit goeie huise is dikwels meer in kontak met die akademiese studierigtings en ook bv. met boeke, musiek en kulturele bedrywighede. Daar is voorts gevind dat die stedelike gebiede meer begaafdes oplewer as die plattelandse gebiede en dit kan toegeskryf word aan stimuli en beter doeltreffender onderwys.

c) Ras en kultuur:

Horwitz (1974) het gevind dat begaafdheid op alle vlakke by alle rasse voorkom. Dit is egter moeilik bepaalbaar weens faktore soos sosiale, etniese en kulturele agtergronde omdat geniale prestasies gebou word op vorige pogings en suksesse.

d) Geslag:

Die vrou het haarself eers in die laaste 2 geslagte begin openbaar en op die voorgrond begin tree. Nogtans openbaar sy goeie sterker pligsbesef.

Herkenning en identifikasie van begaafdheid:

Die vooruitgang en die toekoms van enige gemeenskap is afhanklik van die begaafde persoon en die vroeë identifikasie word al hoe belangriker en so dus ook die nodige stimulerende opvoeding. Die begaafde kind is hoogs individualisties en

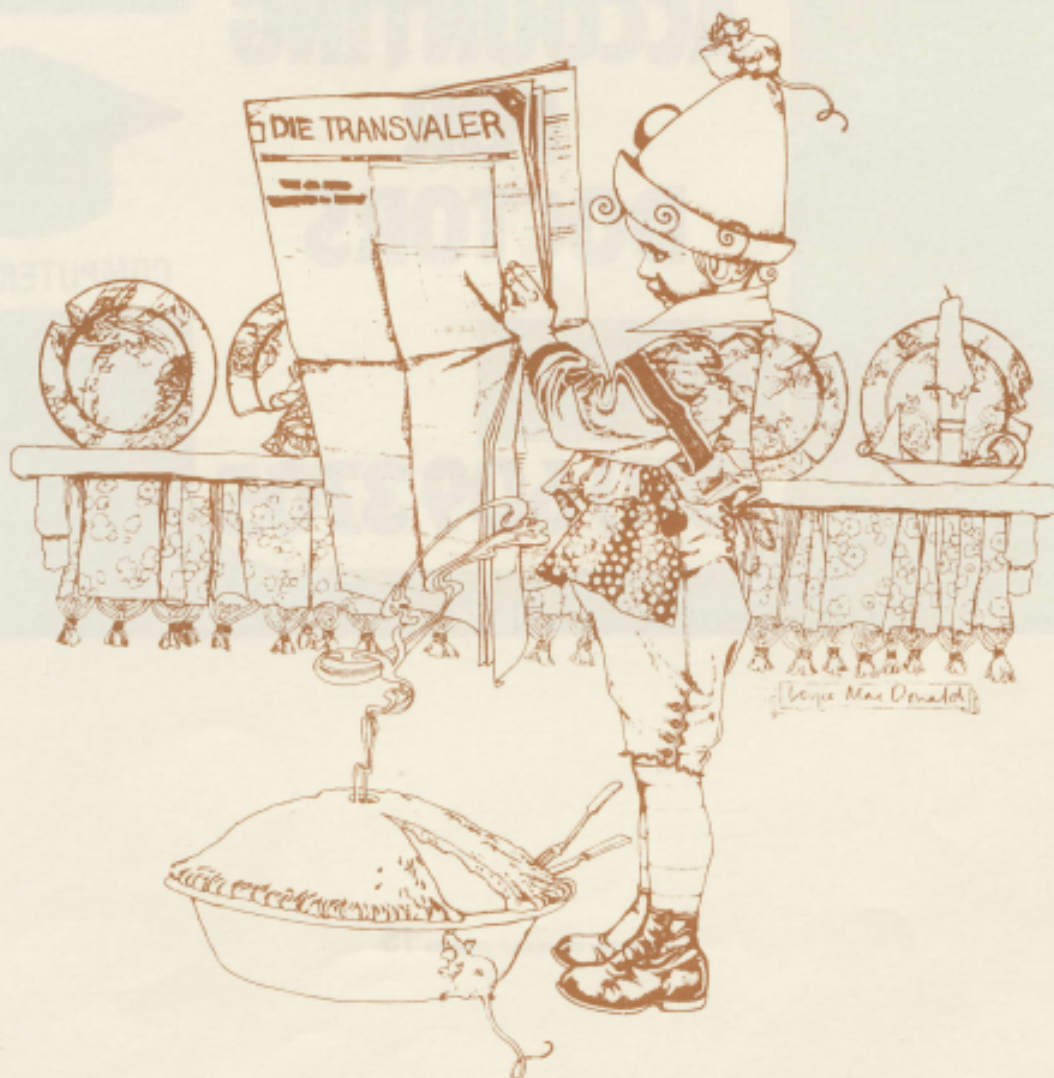
dit is die gemeenskap se plig om na sy persoonlike behoeftes ook om te sien - dieselfde as na die ander 'gestremdes' in die gemeenskap, aangesien ook soos by ander 'gestremdes' in die gemeenskap, hierdie groep ook nie vir hulself kan oplei en sorg nie.

Dit is baie belangrik om die begaafde kind so vroeg moontlik te identifiseer om sodoende sy potensialiteite ten volle te laat ontplooi, en om gevolglik 'n gebalanseerde geestelike en sosiale groei tot gevolg te hê. Ouers is dikwels nie instaat om hierdie kind te identifiseer nie, alhoewel hulle in die ideale posisie verkeer.

Hulle skryf soms die kind se gedrag toe as voor op die wa of lastig of iets dergeliks.

Onderwysers baseer ook hul uitkennings op bo-gemiddelde skool-prestasies en sien dikwels die onder-presterende begaafde kind oor die hoof.

Dr. Bridges (Onderhoud in Medical Chronicle - Gifted children and the Ben-thurst Experiment) glo dat die algemene praktisyn in die ideale posisie is om gesinne te diagnoseer wat probleme het met 'n begaafde lid. Hierdie probleme word dikwels gemanifesteer as skool-fobies, allergieë, migraïne ens. Hy noem verder dat houdings teenoor hierdie kind hersien moet word.

Volgens J.K. Craig (1977).

'The I.Q. cannot tell anything about a child's curiosity, his motivation, his inner thoughts, his ability to get along with people, his chance to become an active responsible member of society, his role as a national leader, his creative abilities, or his contribution to mankind.'

Hier word die totale kind weereens beklemtoon. Normaalweg is die begaafde kind in staat om homself goed te handhaaf en beskik hy oor motivering, deursettingsvermoë en kreatiwiteit.

Eienskappe van die begaafde kind:

(Uit die begaafde kind: Mev. E.J. Keller 1978.)

a) Fisiese Eienskappe:

Terman het bevind dat begaafde kinders fisies superieur is ten opsigte van gewig, lengte en ander ontwikkelingsmylpale.

Hulle is ook meer aktief en het 'n hoër energievlak, en presteer gewoonlik goed op sport gebied.

Puberteit is by albei geslagte vroeër. Volgens Kincaid slaap hulle ook minder. Fisiese defekte is ook minder algemeen in die groep kinders.

b) Kognitiewe Eienskappe:

i) Leervermoëns:

Die leervermoëns van die begaafde kind oortref dié van die gewone leerling by verre. Hulle assimileer moeiliker inhoud, openbaar 'n baie langer aandagspan, lewer werk van hoër gehalte (oor die algemeen) Begryp gou nuwe idees en openbaar 'n begeerte om te leer, te weet en kennis op te bou. Verder het hulle goeie geheue vir feite en gebeurtenisse, leer maklik en onthou langer. Hulle vrae is intelligent en oorspronklik en kan die leerkrag se bronne gou uitput - hulle vereis dus baie energie van hul leerkragte. Hulle haat herhaling van alreeds bekende feite en word dan na ver-wys as stout of hiper-aktief en behoort die onderwyser die kind se aandag en belangstelling te prikkel en te behou. Volgens Newland (1976) leer 'n mens deur vorige ervaring en begaafde kinders leer vinniger en met minder ervaring as die normale groep. Hierdie kinders het ook 'n besondere vermoë om abstrak te dink en te redeneer (bv. Wiskunde & Wetenskap) en kan verder skeppend dink.

ii) Taalgebruik en Leesvermoë:

In 'n vroeë kinder stadium is die taalgebruik dikwels 'n goeie aanduiding van sy intelligensie. Hulle het 'n volwasse taalgebruik en groot woordeskat en gebruik akkurate geformuleerde sinne. Die begaafde kind se woordeskat is ± 2 keer die van sy maats by skooltoelating. Dit is egter nie voldonge nie - 'n Kind wat eers laat praat is nie noodwendig onder normaal nie.

Die begaafde kind toon 'n vroeë en intense belangstelling in lees. Hulle lees oorspronklik oor 'n wye veld maar spesialiseer later in hul eie belangstelling.

Terman & Oden (in Branch & Cash 1966) het ook albei gevind dat lees een van

die gebiede is waar begaafde kinders beter presteer as ander.

iii) Belangstellings:

Hierdie kinders stel van vroeg af belang in die wêreld om hulle die hoe's en waarom's en vra eindelose vrae.

Hulle het gewoonlik 'n wye belangstelling en stel ook belang in wêreld gebeure. Eers later (gewoonlik teen adollesensie) stuur hulle hul belangstelling in die een of ander rigting.

iv) Motivering:

Volgens Rowlands is die begaafde kind 'n produk van hoë motivering en aanmoediging.

c.) Affektiewe Eienskappe:

aa) Sosiaal.

Omdat die begaafde kind dikwels sy eie groep vooruitgaan, voel hy eensaam. A.g. hiervan onderdruk hy dikwels van sy intelligensie eienskappe om meer aanvaarbaar te wees vir sy maats. 'n Fisiese en intellektuele groei waarmee die emosionele ontwikkeling nie tred hou nie, kan lei tot wangedrag.

Onder gunstige omstandighede meng die begaafde kind maklik met sy groep en word sy leiers-eienskappe aanvaar en uitgebou.

bb) Ouer - Kind Verhouding:

Die huisgesin se emosionele stabiliteit en aanvaarding van die kind is van die allergroutste belang om hom te help aanpas in die wêreld buite sy huisgesin.

Ten eerste moet die begaafde kind geleer word om homself te aanvaar vir wat hy is en om sy begaafdheid in nederigheid en met trots te aanvaar as 'n gawe uit die hand van God. (J.K. Craig). Vervolgens moet ook die ouers (wat nie noodwendig begaafd is) die vermoë hê om bereid te wees om te aanvaar dat die begaafde kind nie altyd sal konformeer nie en selfs tradisies sal verwerp. Die ouer se voorbeeld, soos by enige kind, is altyd van die grootste belang.

Nogtans is dit raadsaam dat die hele huishouding nie noodwendig by die begaafde kind moet aanpas nie - hy moet ook leer om aan te pas by 'n normale huishouding.

Dr. Bridges beweer dat die groot probleem wat met die begaafde kind gepaard gaan, 'n familie - of gesinsprobleem is - so dikwels is albei ouers ook begaafd en staan hul plek vol in besige beroepslewens met die gevolg dat hulle nie genoeg tyd aan die kind gee nie.

Die ouer moet nie bang wees vir sy

begaafde kind nie maar dit liever as 'n uitdaging beskou om 'n positiewe bydrae tot die ontplooiing van hierdie kind te lewer.

cc) Onderwyse - Kind Verhouding:

Die onderwys moet aan die onderwyser oorgelaat word - dit moenie tuis probeer hanteer word nie. Die onderwyser speel 'n belangrike rol in die identifikasie, begrip en hantering van die begaafde kind deur die daarstelling van stimuli; sonder om self bedreig te voel.

'n Begaafde kind floreer in 'n atmosfeer waar hy aanvaar word en aangemoedig word om homself te laat geld.

Vir suksesvolle onderrig moet spesiale onderwysers wat opgelei word, hiervoor gebruik word om sodoende, spesiale, gedifferentieerde aandag en onderrig buite die normale skoolprogram aan te bied.

dd) Godsdien

Vanweë hul ondersoekende aard en vermoë om te redeneer, lyk dit of hulle dikwels neig tot ateïsme.

ee) Fantasie, Spel en Ontspanning:

Dit verskil nie van die normale kind nie. Nogtans hou hulle daarvan om met ouer kinders te speel, en speel ook dikwels in hul eie fantasie-wêreld. Verder is hulle lief vir speletjies met reëls bv. skaak, 'Monopoly' ens; en is ook lief vir versamelings en stokperdjies.

Die Hantering Van Die Begaafde Kind:

Ten spyte van die baie skryf en praat in S.A. oor die begaafde kind, laat die praktiese uitvoering hiervan veel te wense oor. Vir die begaafde kind op die platteland of vër van groter sentrum is die kind aangewys op sy ouer en onderwyser alleen en gewoonlik is nie een van hulle opgelei en opgewasse genoeg vir hierdie uitdaging nie, - weens onkunde en ook vrees vir die hantering.

Die hantering kom neer op die volgehoue stimulasie van skeppende vermoë produktiewe denkwysse; nuuskierigheid moet behou word; motivering. Leier-eienskappe moet verder ontwikkel word en die emosionele opvoeding en sosiale aanpassing mag nie verwaarloos word ten koste van ander meer akademiese stimuli nie.

Indien die talente nie raakgesien word en voorsiening gemaak word vir programme wat werklik uitdagend is nie, sal die talente net deterioreur.

Administratief word die gestremdes - verdragdes en begaafdes almal geklassifiseer onder uitsonderlike studente - die gemeenskap staan egter baie meer sensitief en simpatiek teenoor liggaamlik en verstandelike gestremdes as teenoor begaafdes, wat betref finansiële, en morele ondersteuning en die gevoel bestaan nog sterk dat die begaafdes vir hulself kan sorg en dat spesiale onderrig - programme vir die begaafdes sal lei tot intellektuele snobisme.

In die hantering van begaafdes moet deurgaans gewaak word teen intellektuele oorstimulasie - die sosiale en emosionele ontwikkeling en groei moet hiermee tred hou.

Die hantering van die begaafde kind is multi-dissiplinêr. Die ouer-kind verhouding bly die belangrikste emosionele steunpilaar en aanmoediging en erkenning sonder om te spog met die kind se prestasies.

Hierdie ongesonde spoggerij deur ouers kan 'n negatiewe invloed hê op die kind - hy onderpresteer om meer aanvaarbaar te voel in sy groep. Verder moet daar gewaak word teen die oorbelaaiing van die begaafde kind se program en daar moet deurgaans onthou word dat alhoewel dié kinders intellektueel hoog aangeskrewe is, hulle nog steeds kinders is met die behoeftes en begeertes van sy eie.

a) Hantering Tuis:

In huidige navorsing volgens Sparkman & Carmichael (1973) is gevind dat die kind se basiese patroon van menslike verhoudinge en sielkundige leerpatrone reeds op 3 jarige ouderdom vasgelê is. Kinders uit die hoër-sosio-ekonomiese huise is in kontak met meer stimuli - boeke, musiek en ander aktiwiteite.

Die kind se verstandelike vermoëns moet hoog genoeg herken word en 'n goeie balans moet gehandhaaf word tussen die intellektuele vermoëns en sy sosiale ontwikkeling.

G.J. Coetzee voel dat 'n mens die kind bewus moet maak van sy superioriteit om 'n natuurlike trots en selfvertroue in die kind aan te wakker.

Hierdie leiding kan alleen gegee word deur 'n verstandige ouer. Dit vereis baie van hierdie ouer om sy begaafde kind eerlik en opreg te probeer verstaan en hom nie as 'n bedreiging te beskou nie. Die ouer moet hier bewus wees daarvan dat die kind redelike sterk idees oor nuwe gedagtes sal openbaar, kreatief is, baie toekoms-gerig is, probleme sal insien en oplos e.d.m.

Die ouers van die begaafde kind hoef nie noodwendig self begaafd wees nie, maar hom die geleentheid bied wat hom sal forseer om al sy vermoëns in te span; hy moet gemotiveer word en moet ook geleer word om kompromieë aan te gaan.

Die ouer moet voorts sy professionele pligte stipelik nakom, want die begaafde kind is ook gewoonlik uiters krities. Dit is alles genoeg om enige ouer by tye moedeloos te maak.

b) Hantering In Die Onderwys.

Die onderwys bepaal die stimulasie en skiet dikwels vër te kort.

Onderwysers behoort ook geïdentifiseer te word veral m.b.t. spesiale eienskappe t.o.v. opvoeding en onderrig met kinders wat begaafd is. Hierdie uitdagings is hoog vir die onderwyser en hoë intelligensie en motivering is nodig sonder dat die onderwyser bedreig voel.

Omdat die begaafde kind maklik feite absorbeer, gou 'n verband raaksien en kan veralgemeen en abstrak dink en daarby ook nog instaat is tot onafhanklik denke en besluite, groei hy in 'n omgewing waar kritiese denke, probleem-oplossing en uitsaande werk deel is van sy algemene werk en wat van hom verwag word. (E.L. Horwitz).

In die onderwys is daar verskillende

metodes om hierdie kinders tot hul reg te laat geskied, alhoewel verskeie studies (Fincham 1976 Groenewald en Lotz) bevind het dat die begaafde kind in ons huidige skoolstelsel nie volgens sy vermoëns presteer nie, ten spyte daarvan dat die Wet op Nasionale Opvoeding (no. 39 van 1967 voorsiening maak vir gedifferensieerde onderrig - die toepassing daarvan laat veel te wense oor.

Die verskillende onderrig metodes vir begaafdes (alleen of in kombinasie) is as volg: Volgens Dr. J.K. Craig van T.O.D.

i.) Versnelling.

Dit behels die voltooiing van 'n bepaalde kursus in 'n tydperk korter as neergelê en dit word algemeen in die V.S.A. gebruik.

Dit bring soms sosiale probleme omdat dit kind emosioneel onryp is - hy het nog steeds die interaksie tussen hom en sy eie groep ('peers') nodig.

ii.) Verryking: (Enrichment)

Hier moet vertikale verryking plaasvind m.a.w. kwalitatief en nie kwantitatief, d.w.s. ourlading van dieselfde soort feite nie. - Gee aan die kind 'n uitdaging.

Ons stelsel maak egter nie genoegsaam voorsiening hiervoor nie, aangesien die

moontlikheid dan bestaan dat die kind in die volgende jaar verveling sal ondervind.

iii) Homogene Groepering Of Selfs Afsonderlike Skole:

Hier word merkwaardige prestasies behaal veral op intellektuele gebied. Daar word egter beweer dat die groepe kweekskole is vir snobisme en elitetisme. - Daarbenewens word die begaafde nie in sy geheel hanteer nie.

'The social skill required to deal with one's own uniqueness among one's peers is difficult to learn in segregated school settings' aldus Sangster & Adamson (1977).

iv.) Differensiasie:

Ons onderwys poog om onderwys te verskaf 'ooreenkomstig bekwaamheid, aanleg en belangstelling van die leerling'.

Hierdie stelsel bied wel meer geleenthede (veral op sekondêre skole met vakkeuses wat op latere beroepskeuses reflekteer, maar is sekerlik nie genoeg nie. - Probeer dus die leerling oorreed om keuse-vakke te neem wat vir hom 'n uitdaging bied; sowel as soveel moontlike vakke.

v.) Neem ekstra vakke indien moontlik en dan selfs ook praktiese vakke bv. Praktiese Musiek ens.

vi.) Buite-kurrikulêre sentrums bied

geleenthede vir die kunssinnige studente, bv. Beeldende Kunste.

vii. Leierskursusse aangebied deur die Hulpdiens Jeug aangeleentheid van die T.O.D.

viii) Verrykingsbedrywighede by skole, bv. operettes, skaakklub, stokperdjies ens. Elke skool wat sy sout werd is, behoort hierdie bedrywighede aan sy leerlinge beskikbaar te stel.

ix) Geïndividualiseerde onderrig buite die skoolrooster. Dit sal buite die skoolrooster moet geskied en is regverdig teenoor die begaafde kind maar verg baie aandag tyd en energie van die onderwyser.

x.) Die aanstelling van 'n spesiale onderwys personeel om na die belange van die begaafde kind om te sien.

xi.) Spesiale onderrig en opleiding aan onderwysers om met hierdie begaafde kinders te werk.

Baie min aandag is tot dusver gegee aan die eienskappe van onderwysers om suksesvol met hierdie kinders te werk.

Bishop het bevind dat hierdie onderwysers 'n hoër intellektuele en kulturele belangstelling en deelname moet hê en voorts dat die kinders meer baat by onderwysers wat self 'n hoër intelligensie het. Verder is gunstige positiewe houding van die onderwyser t.o.v. die begaafde kind van die allergrootste belang.

Derhalwe moet pogings aangewind word om hierdie onderwysers te identifiseer deur wie die kind die maksimum opvoedings en opleidings geleentheid sal ondervind.

Indien daar by onderwys departemente spesiale kursusse en programme aangebied word vir die toekomstige onderwyser, sal daar uit die aard van die saak 'n groter belangstelling hiervoor heers onder die begaafde jong mens wat hom oplei om die begaafde kind te onderrig.

Daar moet egter gewaak word teen die volgende:

Die begaafde kind moet nie so oorlaai word met 'formele' aktiwiteite dat hy geen of weinig geleentheid het om hom in informele aktiwiteite te verlustig nie. Daar moet uit die pad gegaan word om die begaafde se liefde vir studeer te bewaar en nogtans hul natuurlike menslikheid te behou.

PROBLEME BY DIE BEGAAFDE KIND:

i.) Onderprestasie:

Dit is die mees algemene probleem wat veroorsaak word deur 'n gebrek aan goeie stimulasie deur ouers en onderwysers. Grubb & Whitehurst (In Newland 1976) vind dat hoe groter die verskil tussen leer-potensialiteit en leer-prestasie, hoe groter die kind se wanaanpassing. Die kind onderpresteer omdat hy verveeld raak, dagdrome het, emosionele konflikte ondervind en daarby ook nog sosiaal aanvaarbaar wil wees.

Disleksie kan ook hier voorkom en vereis dan spesiale aandag.

ii.) Wanaanpassing En Emosionele Verstuurings:

Dit word openbaar in verskillende fasette bv. onderprestasie neuroses, leuens, vyan-

digheid. Dit kan gekeer word deur vroegtydige identifikasie en korrektiewe behandeling.

Begaafdes lei dikwels aan neurotiese angs en emosionele spanning om te presteer, die sg. produktiewe neurose, waardeur die gewoonte om te werk, versterk word deur angsverminderde gevolge. (Coetzee 1975).

Die begaafde kind neig om homself terug te trek en af te sonder en is gewoonlik fyngvoelig en senuweeagtig.

Coetzee (1975) het bevind dat hulle soms wanaangepas is a.g.v. kleiner liggaamsbou en omdat hulle dikwels jonger is as hulle klasmaats.

Die meerderheid begaafde kinders is gelukkig egter emosioneel goed aangepas.

iii.) **Liggaamlike Gestremdheid:**
Branch & Cash (1966) het gevind dat die begaafde kind wat fisies gestrem is, besonder netjies op hul persoon is.

iv.) **Finansiële Probleme:**

Finansiële probleme is vandag feitlik nie bestaande nie a.g.v. talryke beurse en lenings.

DIE HUIDIGE POSISIE VAN DIE BEGAAFDE KIND IN S.A.

Daar is verskeie verenigings in R.S.A. en S.W.A. wat omsien Durban Johannesburg, Pretoria en Windhoek.

In Johannesburg is die 'Association for the Education of gifted Children in S.A.' gesetel aan die Universiteit van die Witwatersrand.

Hulle bied na skool ure en op Saterdag kursusse aan hierdie leerlinge met I.K.'s hoër as 135 +. Die leerlinge word aanvaar op aanbeveling van ouers en onderwysers en sielkundiges. MENSA is weer 'n vereniging vir volwassenes en vereis 'n prestasie op 'n I.K. toets as toelating.

Daar is ongelukkig nie samewerking tussen MENSA en die ander verenigings vir die begaafde kinders in S.A. nie.

Verder voel Omond ook tereg dat die sentra vir die begaafde kind nie so geïsoleer moet wees in hul idees nie, maar dit beskikbaar behoort te stel aan alle skole vir praktiese toepassing daarvan.

Gevolgtrekking:

Kinders bly kinders en elkeen het sy eie vermoëns en behoeftes. Met die begaafde kind mag daar nie mee 'gespeel' word nie. Ten spyte van gedifferensieerde onderwys, word die begaafde kind nog steeds verwaarloos. Daar word nie spesifiek na hierdie kinders gesoek in die skole nie, en indien so 'n kind wél geïdentifiseer word, gaan hy of sy nog steeds verlore in die massa.

Daar bestaan nie genoeg eenvormigheid t.o.v. hierdie kinders nie, en alleen dié wat akademies die oog vang, mag soms verder gestimuleer word en dikwels dan nog op foutiewe wyse deur oorbelanding van werk, sonder ge-ordende projekte en motivering.

Staatshulp en ondersteuning is van die grootste belang en 'n koste faktor word dikwels voorgelê, maar as mens in ag neem wat hierdie begaafde kinders eendag

vir 'n gemeenskap en 'n land kan beteken, op elke gebied, mag hulle nie verwaarloos word nie en die onderwys behoort ingestel te word om hulle te identifiseer en te hanteer desnoods met spesiaal opgeleide onderwysers.

Polities en ekonomies word gepraat van reserwebronne van 'n land t.o.v. goud, steenkool, olie ens, maar die potensiaal reserwe aan breinkrag en kreatiwiteit lê nog onontwikkeld in ons land en 'n mens hoop van harte dat die regte persone die nodige stimulasie en motivering sal ontvang om hierdie projekte vir die begaafde kinders ten volle te mobiliseer om sodoende mense materiaal te lewer wat emosioneel ryp en sosiaal aanvaarbaar vir homself en sy omgewing is.

Omdat baie begaafdes wél net op eie

BRONNELYS:

Lyon Harold. Nov. 1976:

Horwitz E.L. Jan 1973.

Reuben F.
Roberts C. Aug. 1978

Roberts C. Oct. 1978 :

Jensen J.M. Jan. 1973:

Beery K.E. Nov. 1968:

Bishop W.E. Jan. 1968:

Gregory R.J. Dec. 1967:

Levenson D. March 1977:
Renzulli J.S. & Smith L.H. May 1977.

Alvino J.J. & Gourley T.J. Dec. 1977:

Omond J.L.

Craig J.K. Sept. 1978.
Coetzee G.J.

Scheepers J.M. Sept. 1978.
Erasmus J.A. Sept. 1978.
Keller E.J. 1978.

stoom funksioneer, en daarby redelik goed funksioneer heers daar 'n groot apatie t.o.v. hul behoeftes, belangstellings en besorgdheid oor wat hulle word. Hierdie begaafde kind, kan nie sy eie toekoms, soos alle ander kinders uitsluitlik self bepaal nie en ook nie vir sy eie opvoeding sorg nie.

Hulle het nie daarom gevra om begaafd te wees nie, en dit is gevolglik ook die plig van ons gemeenskap om hierdie miskendes na waarde te skat, te motiveer en te waardeer alvorens dit te laat is en hulle vir altyd vir ons gemeenskap verlore is; - waar hulle, indien vroegtydig herken en reg hanteer is 'n volwaardige en noodsaaklike plek in die samelewing kan volstaan.

Exceptional Children.
Education of the gifted and talented.
Children Today.
Gifted Children.
The uncommunicative Genius.
Medicine Chronicle -
The problem of the Gifted child.
Medicine Chronicle - How Wits. is helping the gifted child.
Exceptional children - Do Gifted children speak an Intellectual Dialect?
Comprehensive Research, Evaluation, and Assistance for Exceptional Children.
Exceptional children - Successful Teachers of the Gifted.
Exceptional Children.
Creative writing and the Gifted child.
Teacher - Where do they belong?
Exceptional Children -
Two Approaches to Identification of the Gifted Students.
Teacher - The challenge of our Gifted children.
First National Workshop on the education of the Gifted child - Univ. of Witwatersrand. Feb. 1978.
Inspector of Education, Port Elizabeth Children with very high intelligence - The education of the Gifted.
Referaat: Die Hantering van die Begaafde kind.
Referaat: Die aanpassing en persoonlikheid van die Intellektueel-begaafde Matriekleerling.
Referaat: Die Herkenning van die begaafde kind.
Referaat: Die begaafde kind.
Referaat: Ontwikkelingsielkunde.
Die Begaafde Kind.

Dr. De Bruto L.C. Meyer, Gebore op 3 Oktober 1944 in Parys O.V.S.. Matrikuleer op heilbron en behaal die graad M.B., Ch.B. in 1970. M. Prax. Med. (Pret.) in 1979 en M.F.G.P. (S.A.) in 1980. Hy is tans 'n algemene praktisyn in Lichtenburg in Wes-Transvaal en het 'n besondere belangstelling in die begaafde kind en veral ten opsigte van die onderpresteerder.

Huntington's Chorea in South Africa

A national investigation into the origin and frequency of Huntington's chorea in all population groups of South Africa has been carried out by Dr M.R. Hayden and colleagues of the Department of Human Genetics, University of Cape Town. A total of 481 persons, of whom 153 are still living, has been recorded. The disease is a lethal genetic neuro-psychiatric disorder characterised by chorea and dementia. Symptoms generally appear in adulthood and death usually occurs within 10 to 15 years of their appearance.

The prevalence of the disorder of 22,2 per million in the White (mainly Afrikaner) and 21,7 in the Coloured groups is more than 200 times greater than the calculated frequency of 0,1 in Blacks. The most likely explanation for this finding is that the gene for the disease in South Africa has its origins in north-western Europe. In view of the fact that there has been relatively little genetic drift between those of European descent and the African negro group, it is likely that the gene would be uncommon in the latter population. The low prevalence in the African negro is the lowest reported figure in the world.

Over 200 affected individuals in more than 50 supposedly unrelated families (constituting 80 per cent of all the Afrikaner patients ascertained during the survey) have been found to be ancestrally related through a common progenitor who came to the Cape of Good Hope as a free burgher in the 17th century Willem Schalk van der Merwe, who came from near Rotterdam in Holland, was among the 344 persons who arrived on the *Dordrecht* at the Cape in 1658. In 1668 he married Elsjie Cloeten, whose father had arrived at the Cape with Jan van Riebeeck in 1652. Their first child, Sophia, married Roelof Pasman in 1684, by whom she had five children. In 1696, after Pasman's death, Sophia married Pieter Robberts. A total of 210 affected individuals have been traced over 14 generations from the present day to the two marriages of Sophia van der Merwe. It is thus probable that she carried the gene for Huntington's chorea.

South Africa offers unique opportunities for genealogical projects in view of the excellent recording of the origins and history of the Afrikaner nation, mainly in the archives of the Dutch Reformed Church. These documents facilitated the medical team's efforts to trace the earliest transmitters of the gene to this country. Apart from personal visits to the homes of the affected person's parents to obtain genealogical information, church archives, entries in family Bibles, old letters and even gravestones were examined in a bid to trace the kinship's history.

Ignorance of the disorder, its mode of inheritance and implications, among the public and the medical profession, has resulted in a high proportion of misdiagnoses (approximately 40 per cent in this survey). Such poor awareness of the disorder has added to the existing social stigma and superstition attached to the

disease, with patients being reluctant to present themselves for diagnosis.

Huntington's chorea should be suspected in patients who present with unexplained psychiatric or neurological symptoms, including personality change, anti-social behaviour or abnormal physical movements. In these instances, a family history of the disorder should be carefully looked for, particularly in areas such as the north-western Cape, where there is a concentration of affected families.

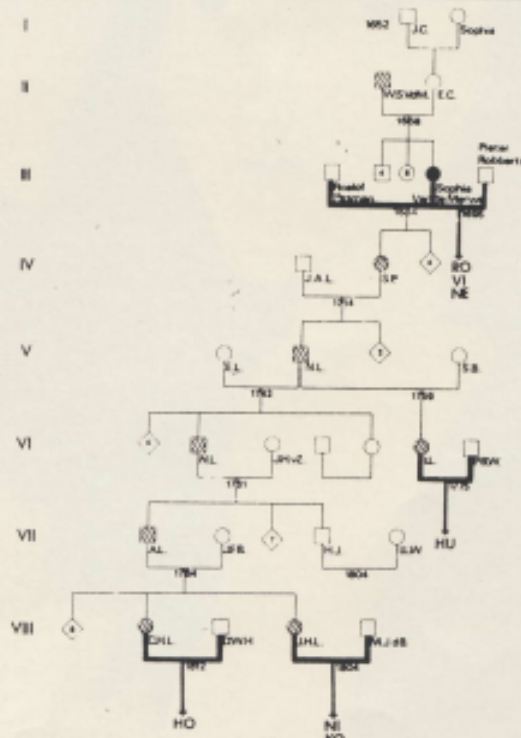
The social implications of Huntington's chorea are serious and far-reaching, all members of the family and the community as a whole. The relatively common occurrence of suicide and of major and minor crimes by those affected are cause for concern. The disease imposes a significant economic burden on both the family and society. The minimum direct cost of treatment to the State of a single person affected with Huntington's chorea in South Africa is estimated at R23 000. Every child

of an affected parent has an even chance of inheriting the gene. At present a childless marriage by those at risk is the only way to decrease the incidence of the disorder.

While there is as yet no medical cure available, the major task of persons involved in the management of affected patients and their families is to provide genetic counselling and improved care. Appropriate pharmacology can alleviate many of the patient's symptoms. With greater understanding of the disease, the social stigma will diminish and families will feel free to use the available community resources, such as the special Huntington's chorea clinic which has been established at Groote Schuur Hospital.

Awareness of the need for comprehensive care for the whole family in cases of Huntington's chorea highlights the unmet needs and socio-economic implications of persons suffering from numerous other unrelated genetic and chronic disorders.

(Article courtesy of Scientific Progress, Vol.14 No.1 1981)

Pedigree showing the relationship of over 210 affected persons to their common ancestor in the 17th century.